

Képzeld el...

A FÖLD VÉDELME - MEGÚJULÓ TERMÉSZET - ÚJÁSZÜLETÉS Irodalmi folyóirat



Kiss Áfra Mária: Megújuló természet

A Verslista kiadványa – 2015/1. szám

Kedves Olvasó!

Képzeld el... című irodalmi folyóiratunk ez évi első - tematikus - számával jelentkezünk. A természettel, Földünk további sorsával, elképzelt jövőjével, valamint a környezetvédelem - látszólag prózai - kérdéseivel foglalkoznak a szerzők egyáltalán nem prózai, hanem nagyon is ihletett munkái. Ismét első közlésre kértünk írásokat, és ezek javából válogattunk. A folyóiratba bekerült harminckét írás közül kilenc próza, huszonhárom pedig vers. Most is jellemző a formai és műfaji változatosság. A prózán belül a rövid elbeszélés vagy az esszéisztikus elmélkedés dominál. A versek műfaja ebben a számban: dal, elégia, szabadvers, limerick, haiku és néhány más - formai újításokkal kísérletező - lírai darab. A tematikai behatároltság ellenére is gazdag lett ez a szám, mert a kiírás fogalmaira, hívószavaira minden szerzőnk a maga érzés- és gondolatvilága, kora, érdeklődése alapján „válaszolt”. E rövid ajánló végén most is derűs vagy komoly, felszabadult vagy aggodalmas, de mindenképpen lelkiekben gazdag perceket és jó olvasást kíván:

Sz. Gábor Ágnes szerkesztő

Szeles György: Bolond világunk

Hát végül is... Ennyit csak a máról,
Mesélni lehet tengernyi kárról,
Mit az ember ejt a bolygón,
És társain bután, golyhón...
Ezért kár volt lejönni a fáról!

Mukli Ágnes: Árva kelés naparanyában

A felkelő nap
végigpásztázott minden földgöngyöt.
Mezítlábasan, repedező talppal,
fénylő kapával görnyedt vállán
érte őt a buja hajnal.
Verejtékcseppjeit harmattá lehelte,
viseltes ruháját tövisek tépték,
csapkodták zord szelek
rozzant házfalaknak,
mégis életet hoz a tagnapi árnyon
szegénynek, gazdagnak.
Borostás szántókról ásító rétre tévedt,
zengő erdők felett nőtt pacsirtaszárnyá,
esővé, faggyá,
hogy földjét ujjai morzsolják szét
porhanyós talajjá.
Hogy magot öleljen búzamezőkön,
hogy életet adjon a rekettyés parton,
a holnapba s mába,
keservektől várandós védtelen világba.
Erővel duzzad a földben a mag,
csírából sarjad a gyökér.
Kapaszkodik, mint viselős anyjába a gyermek,
ha a lány kenyér asztalukra tér.
Ma kinek vet földjébe az új szántóvető?
Gazdagnak pénzre kell a szegények pénze,
a szegénynek mindene elfogy kenyérre.
Életet oszt mégis a föld,
minden újra éled benne,
a nap aranya aranyat áraszt,
s új könnyeket a Teremtő kegyelme.

Dittrich Panka: Zöld levelecske

- Hasadok! Duzzadok! Repedj! Elő akarok bújni! Csalogat a napsugár, langyos szellő, idáig ér a madarak dala. Kérgem, hasadj meg, törzsem, engedj el, a burkod már nem kell. Adj levegőt, színes árnyakat! Mindennél jobban kívánom, hogy engedj ki magadból. Itt a tavasz.

- Még nem lehet! Fagyos az éj, várj még pár napot. Aztán utadra kelhetsz. Addig még magamba öllelek. Nehezen engedlek, mindörökre akarlak. Nagy út vár rád. Aki egyszer kisarjad... Ne siess annyira.

- De én akarom! Éhezem, szomjazom a kinti világot. Bármilyen áron engedj ki!

- Majd holnap. Az a természetes és számodra egészséges. Én is várom, hogy milyen leszel, kis világom.

Másnap megtörtént a csoda. A kéreg megrepedt, ezer kis levélcsemetének engedett utat. Sorban kifakadtak, ágról ágra több száz rügy pattant ki. Csörgedeztek, mint a patak. A fa boldog volt.

Súlyos teher a sok levél, tudta ezt, élete mégis értelmet kapott, hamarosan zöld gyönyörűségbe burkolózhatott. A naptól a levelek gyorsan, sűrűn ellepték. A türelmetlen, feleselő kis levél büszkén villogott a többi közt. Élvezte a ringató szellőt, a simogató napsütést.

- Köszönöm, törzsem, hogy utat adtál nekem és testvéreimnek... Élvezem a lét minden pillanatát!

- Örülj, élj. Sok minden vár még rád. Többet most nem mondhatok.

A levelecske örült. Míg kicsi volt, testvérei hagytak neki elég napfényt. Ahogy telt, múlt az idő, a fa lombosodott, a levélrengeteg sűrűbbé vált. A zöld levél felcseperedett. Érezte, egyre nehezebb a többiek közt, egyre erősebben kapaszkodott ágához, nem akart leesni. Túlélte az áprilisi jégvihart. E küzdelmét feledtette a májusi zivatar pezsgése, repítette, üdítette... Erei megduzzadtak, buzgott benne az éltető erő. Sugárzott. A testvérei sokaságában élvezte a nyári napsütést. Táncot járt a madárcsicsergésre. Bókolt a kék ég tükrének. Dúdolta a méhek dalát. Gondtalanul lengett, hajladozott. Aztán mégis kételyek gyötörték.

- Törzsem, nem értem, miért lepik el testvéreimet apró kis vérszívók? Miért szívják nedvüket a tetűk? Védtelenül, elszáradva a mélybe hullnak. Kérlek, ne engedd, hogy idő előtt lezuhanjak!

- Sajnos, levélkém, hiába rázom meg magam, egy-két vérszívó mindig rám ragad. A szél, az eső segíthet, másra nem számíthatok. Mozogj sokat, ölelkezz társaiddal, simulj melléjük, kapaszkodj! Együtt erősek vagytok!

A levélke ragaszkodott, összeborult a többiekkel simogatva egymást. Ha esett az eső, kiterpesztette magát, „pancsolt”, örült, mint a társai. Megtisztult, megszáradva lengedezett. Az idő telt, a levelecske kiteljesült. Az ég kékje, a nap sugara sokáig dédelgette őt és a többieket. Ám a mellette élő testvérét megtámadta egy nagy hernyó. Ette, fogyasztotta. Amikor alig maradt belőle, másra telepedett.

- Törzsem, mondd, miért teszik ezt a hernyók? Miért kell félnünk? Hogyan védekezzem?

- A természet az oka. Azzal, hogy te vagy, engem is éltetsz. De a kártevőktől én is tartok. Ellepnek, ők is élni akarnak. Másik életet csonkítanak meg. Ilyen a természet.

A fa nem mondta, elhallgatta, hogy az állatok őt is gyakran megtámadják. Félt a szútól, az odvat vajú madaraktól, az éles karmú mókusoktól. A kis levél kedves volt, törzse kedvencévé vált. Ahogy telt az idő, egyre jobban ragaszkodtak egymáshoz. Idő múltán a nap sugarai halványultak, az eső hidegebben vert. A levélkék fáztak, gyengültek, sárgultak, eltorzultak.

- Törzsem, miért sárgulok? Veled akarok maradni. Nem akarok lehullni. Adj erőt, ne engedj el! Miért gyengülök? Mi ez az egész? Csúnya a föld, rideg és hideg. Ott egyedül leszek, nem lebeghetek, messze a napsugár és a kék ég! Miért kell lehullnom, elmúlnom?

- Tudod, a természet... Az idő, sajnos, múlik. Kérlelhetetlenül. Most ősz van már. Vártad a tavaszt, a nyárban te voltál a fény és a játék. Jön a tél. Elveszel a földnek sűrűjében. Mégse félj, kicsi levélkém, a hó betakar. Tavasszal újra éledsz bennem. Ismét felnevellek. Nem tudom, miért van így... Tudod, a természet...

Kovács László (Kovyacs59): Ki véd meg téged...

Sarkokon lyukas átjárók,
megtépázott ózonréteg,
testedben kirabolt járatok...
Földgolyónk, ki véd meg téged?
Füstöt okádó kémények,
szennyet öklendező emberek,
világegyetemben keringő,
radioaktív porszemek.

Mind-mind életedre tör, Földem,
rongyba csomagolt kék bolygó.
Tűnő sorsoddal vég felé rohanva
nyög kérgeden a gravitáció.
Tüdődön a kiirtott főhörgők,
elszabadult, pusztító viharok.
Felszíneden elpusztított erdők
ként okádó, köhögő tűzhányók..

Atomtemetők, szennyes erőművek,
fegyverek, háborúk, kizsákmányolás,
elhalt sugárzó atomerőművek,
közelgő végső, nagy leszámolás.
Olajtermelés tátott szájból
csorgó, fertelmes nyáltenger,
természet teljes kizsákmányolása.
erdőt veszített hegyek korrodálása.

Sivatagokat létrehozó,
árvizeket, hőséget osztó,
soha nem tapasztalt, nem látott,
szélsőséges időváltozás:

ez mind-mind egy kiáltás,
egy jajszó, figyelmeztetés.
Bolygónkért tenni kell!
Dolgunk van itt, nem is kevés.

Élte, léte rajtunk múlik,
akiknek bűnében hempereg,
talán még lehet tenni,
de ezek már a végső percek.
Még megmenthetők folyók,
óceánok, tengerek.
Állj! - kiált a mi Földünk.
Halljuk meg ezt, EMBEREK!

Dobrosi Andrea: Mosom...

Mosom a tegnap felgyülemlett göncét:

a hóletől poshadt téli-szürke utcát,
a jégcsapok csillámtetkőit,
a hóember rothadó répaorrát,
a mohát, falevelek dércsípte erét,
az eresz alatti üres fecskefészket,
a ködöt a szemközti hegytetőn,

ahogy fák fölött szelek fütyörésznek,
ahogy tisztul-beborul az ég,
ahogy lilium, pitypang szárba szökken,
ahogy vízcsepp csiszolja patak kövét,
ahogy vonul talpam előtt hangyaraj,
ahogy keringenek sorra tarka lepkék,

mosom, csak mosom földből a csírát,
mikor a rügyek, a bimbók kényeztettek,
mikor az ágak meg-meginogtak,
mikor egyre halványult a sötét,
mikor vonzottam verebet, galambokat,
mikor megcsillantak harmatcseppek -

mosom, csak mosom, pedig tudom,
hamarosan újra megtelik a szennyes.

Kutasi Horváth Katalin: Erdőfohász

Elgondolkodva sétáltam a fák között, éppen Vajda János szemével néztem szét „*Odabenn a mély vadonban, /A csalános iharosban...*” Ugyanarra vágytam, mint ő: „*Nem törődni a világgal...*” Egyszer csak...

- Életetek forrása vagyok! Miért emeltek rám kezet? - valami ilyesmit hallottam ki a szél szavából, s azt hittem, a szószátyár patak csörgedezik panaszosan.

- Hisz megvédem a lejtőket a lezúduló csapadéktól! Ne bántsatok! - erre már rá kellett jönnöm, hogy nem a lezúduló víz siránkozik, hanem maga az erdő, mely körülvesz, befogad, lecsendesíti szívem, ahol menedéket találhatok a zajos világ elől, s ahol igazán otthon érezhetem magam, őszinte rácsodálkozással.

Csak ekkor vettem észre a közeledő favágókat. Nem akartam látni a széles fejsze mosolyát, nem akartam a sikongást hallani, nem akartam látni a hűvös halom növekedését. Ugye nem haragszol, drága Attila!

- És ne feledjétek, lassítom a vízmosások mélyülését! Kérlek... - az erdőt hallgatva azon gondolkodtam, vajon képzelődöm, csak én hallom ezt a nagyon is jogos panaszt, kérést?

- Arról nem is beszélve, hogy védem a szélfúvásoktól a talajfelszínt! - tűnt egyre gyengébbnek és lemondóbbnak az áldozat hangja és érve, ráadásul egyre hasztalanabbnak bármiféle próbálkozása az ítéletvégrehajtók előtt. Ha egyáltalán bármit is meghallottak, megértettek mindebből.

- Van értelme esztelen módon szembeszállnom a favágókkal? Hisz csak a munkájukat végzik... Döngessem a hivatalok kapuit? Kinevetnének, ha egyáltalán szóba állnának velem! Írogassak leveleket? Tanulmányokat? Kampányoljak? Szervezzek élő falakat? - futott át hirtelen agyamon. - De hisz vannak erre szakemberek! Engem csak a szenvedélyem vezetne! Vagy meneküljek, hogy ne halljam az irtást?

Szívem összeszorult, már nem éreztem *enyhelynek* sétám színterét... Jó apám többször felemlgette óvodás korából fennmaradt emlékét, mikor a Madarak és fák napján elmondott egy verset. Csak két sor maradt meg a fejében: *„Ne bántsd a fát, hisz ő is érez, /Szép gyöngén nyúlj a leveléhez...”* Persze, utána jártam, Elek apónak, azaz Benedek Eleknek köszönhetjük a gyengéden intő felszólítást.

- Hát ezek a fagyilkosok soha nem ismerték fel a vén tölgyekben élő víg titánt? Nem látták, hogy *„Emeli barna karját /Frissen az áldott égbe...”*? Nem voltak tanúi, ahogy *„A tömzsi, lustán rezzenő hársak /Illatokkal kenik fénylő, pőre testük...”*? Soha nem figyelték ki, ahogy a karcsú jegenyék lábujjhegyre ágaskodnak, s átnéznek felettük *„...a me-rengés halk gyönyörétől /Reszketegen...”*? - tolultak elő újabb fájó érzéseim. Milyen jó lett volna most is csendesesen nézegetni a fákat, mint ahogy Tóth Árpád szokta, s *„érezni a derűt, mely mindent áthat!”* Még ha nem is hallottak Baudelaire-ről, soha nem jutott eszükbe, hogy *„Templom a természet?”* Soha nem illeődtek meg a lombok alatt? Nem szállta meg őket valamiféle csendes áhítat? Egyfajta emelkedettség? Békés öröm? Rendben van, nem olvasták Sík Sándort, ki megszólaltatja fenyőfáit:

- *Templom zölddel fonjuk át /Pogány hegyormok homlokát!*

Hiába próbálom magam Ady Endre szavaival vigasztalni, hogy van utánpótlás, megújulás, hisz:

- *Az Élet él és élni akar...*

- De meddig mehetünk el? Meddig avatkozhatunk be? Meddig képes magát a természet regenerálni? Meddig úszhatjuk meg saját zsarnokságunk következményeit? - sóhajtok fel szorongva. Hiába kergetem magam hiú ábrándokba, zavarodottan érzem, ahogy félelmeim - nem alaptalanul - eluralkodnak szívemben. Jaj! De jó lenne a fák sikolya helyett *„az élet új dalait”* hallani!

Kovács Daniela: Ne csak nézz, láss!

Hajoltál már egy nyírfa bokájához,
s láttad, hogy öleli át a folyondár,
és az alkonyat pazar pompájához
szóltál már úgy, hogy megrengett a határ?

Hajoltál már a füledt estben úszó,
testtelen álmában nyöszörgő szélhez,
mikor zokogása bús hegedűszó,
ha hozzásimul lelked szövetéhez?

Hajoltál már a szépség templomába,
melynek oltárán minden fűszál neszelt,
s láttad, hogy a pirkadat könnytavába'
szent alázattal mosakodott a kert?

Hajoltál már, mint fagyalbokor ága,
ha langy ölében ringatja el a fényt,
s mint nem sejtett magból lábad nyomába,
szökkent már szárba a csipkés terebély?

Hajoltál már, mint fellegeknek árnya
hajol el mélyen a Gaja-völgy fölé?
De semmit sem láttál, mintha vak járna
a világon átfénylő csodák közé.

M. Simon Katalin: Rekviem az őszhöz

Ragyogó kék eget látok ablakom előtt a lombtalanul szomorkodó barackfa ágai között. November - gondolom szomorkásan. Nézem a napsugarak fáradt játékát a sötétben gubbasztó ágak között, és próbálom

meghatározni a színeket, melyekre ablaküvegem bontja a rávetülő, hal-
dokló fénycsóvát.

Bágyadt már az ősz, de csupasz ágakba kapaszkodva még vesztegel, és
bölc s nyugalommal túri, ahogy az alkony fénye csalóka játékot űz vele.

Itt-ott még tarka foszlányokat lenget a mezőkön cirkáló szél, és új ka-
landra vágyva lekapkodja az utolsó színfoltokat is a fákról. A látóhatár
elnyeli az ég alján késlekedő fénysugarakat, és a korán beköszöntő este
szürke leplet von maga után az égre.

Egyszercsak ijesztő, fekete árnyék terül el a táj fölött. Varjak serege
tűnik fel, s - mintegy megadott jelre - fülsértő karban zengik az elmú-
lás gyászos dicséretét, miközben sötéten keringnek a fenyőfák fölött,
melyek lombjai között lesben állva várták, hogy halványuljanak a fények.
A késő este visszaűzi őket rejtekhelyeikre, s teret enged az ősznek,
hogy egyetlen éjszaka alatt összeszedje maradék erejét, és észrevét-
lenül távozzon.

Új gazda veszi birtokába az elhagyott tereket. Térül-fordul, míg egy
reggel arra ébredünk, hogy sziporkázik a világ körülöttünk. A tegnapi
pocsolyát jégtükör borítja, és az élet magja hófehér dunna alatt várja
az újjászületést.

Golán Angéla Gabriella: Tavasz 2015

Cserfes fénnyel jön a tavasz,
nem serceg avar, ha haladsz.
Kedved derült, nem vagy bágyadt,
elhagy végre téli bánat.

Melegít a nap sugara,
nótába kezd madár hada.
Patak szökken kőről-kőre,
siet földi menyegzőre.

Hajadra szellő telepszik,
arcodon mosoly, mert tetszik!
Elfagyott a télnek kedve,
felszaladt egy magas hegyre.

Itt a szelíd, lankás tájon,
sarjad a fű, s mint egy álom,
megújul az egész világ,
nyílik a sok kerti virág.

Poéta irodalmi portál pályázatokkal: <http://poeta.hu>

Kühne Katalin: Keresd a kiutat!

Fanni nagypjával sétálgat az erdőben. Hallgatja a madarakat, csicseregésük kis szívébe hatolva vidám kacajra indítja. Arra gondol, ha majd ő felnő, gyermekei lesznek, velük ugyanígy járja a környező hegyek ösvényeit, tanítgatja őket mindarra, amit most hall, lát. Zsong körülötte minden, itt a tavasz, apró neszezésekre lesz figyelmes, odanéz, de nem lát a cserjék alá, biztosan valamilyen bogár vagy gyík halad a száraz avaron, az kelt ilyen hangokat. A fák koronáin át besüt a nap, így a bimbózó virágokban is gyönyörködhet, de az enyhe szellőnek is olyan friss illata lengedez, hogy felpezsdíti véréit. Gyorsan lépked, nagypja alig bírja követni, hiszen már a nyolcvanadik évét tapossa. Évtizedeken át sokat túrázott itt és a távolabbi erdőkben, de nemrég fedezték fel orvosai, hogy a szívével valami baj van: nehezen lélegzik, szíve szabálytalan ritmusban ver. Nem bír már a fennsíkra menni, többször meg kell állnia, hogy pihenjen, mert úgy érzi, mindjárt megfullad. Azóta már csak kisebb utakra vállalkozik, de unokáját mindig magával viszi.

Egy ilyen kiránduláson fedezték fel együtt, hogy megváltozott a jól ismert táj. Az időjárás az utóbbi időben annyira átalakult, sorra jönnek a frontok, télen igazán nincs hideg, hó alig esik, a nyári meleg már tavasszal elkezdődik, és egészen novemberig tart. Az évszakok már nem különülnek el egymástól, a rend felborult. Évekig aszálytól szenved a föld, kiszárad minden, aztán jönnek az özönvíz-szerű esőzések, amikor mindent elborít a víz, kiáradnak a patakok, folyók, tengerek, a termés elpusztul. A civilizáció káros hatásai mutatkoznak mindenhol a Földön.

Tudósaink évszázadokkal ezelőtt már foglalkoztak Földünk kialakulásával, az élőlények - növények, állatok, emberek - fejlődésével: könyvtári szakirodalom áll rendelkezésünkre. A modern technikák, technológiák alkalmazásával egyre magasabb szintre jutottak el a tudomány különböző területein tevékenykedő kutatók. Einstein ugyan megmondta, hogy minél többet ismerünk meg a világról, annál inkább rájöhethetünk arra, mennyire keveset tudunk. Természetesen, szükség van minden kutató munkájára, ma még inkább, mint régebben. Ők egész életükben dol-

goznak, hipotéziseket állítanak fel, majd ezeket mások megcáfolják, új felismerésekről cikkeznek, egymásnak felelgetnek, hol egyező a véleményük, hol különböző, de mind értünk kutat, a tudását akarja megosztani velünk. Azt biztosan tudhatjuk, hogy világegyetemünk részei vagyunk mi, emberek. Földünk kincseit védeni mindannyiunk kötelessége.

„Emberi létünk egésze, az anyag, amiből vagyunk, és ami körülvesz bennünket, rokonságban áll a világmindenség jelenségével. Az égbolt minden csillogó pontjához valamilyen kapcsolat fűz bennünket.”
/Hubert Reeves/

Az emberiség hatalmas lépéseket tett előre a kezdetektől máig, számtalan kérdésre mégsem találtak választ. Kijutottak az űrbe, jártak a Holdon, a technika hatalmas méretű fejlődésével csodálatos eszközeink, gépeink vannak, amelyeket használunk, de a nagyfokú elgépiesedés az emberek számára nemcsak jót, hanem mérhetetlen károkat is hozott.

A könyvekből, előadásokból, filmekből egyre azt halljuk, hogy az ember maga pusztítja el a saját életterét. Az elmúlt százezer év során az emberi társadalmak meghódították az egész bolygót, nyomukat mindenütt ott hagyták a Földön, és megváltoztatták egész környezetüket. Az ember elkezdte irányítani a természetet, ami együtt járt a Föld felszínének jelentős megváltoztatásával. Az erdőirtások hatására talajeroszió lépett fel, a völgyekben felhalmozódtak az üledékek, megjelentek a bányák, csatornák, utak, települések. Tízezer évvel ezelőtt elődeink felfedezték a földművelést és az állattenyésztést. Ötezer évvel ezelőtt megszületett az írás, megjelentek a nagy történelmi civilizációk. Kialakultak a nyelvek. Azt jósolják a tudósok, hogy néhány milliárd év múlva a Nap abbahagyja tündöklését, el fog tűnni. Az égitestek sorsa ugyanaz, mint az embereké: megszületnek, életük tetőpontjára érnek, majd elpusztulnak. Az éghajlat változásai miatt néhány száz év múlva Dél-Európa könnyen kietlen, száraz övezetté változhat, húszezer év múlva viszont talán gleccserek fogják borítani.

Nem tudhatjuk, így lesz-e, mert ezt mi már nem érzük meg. Utódaink számára viszont ezt az ajándékba kapott világot meg kell őriznünk, hogy még élvezhessék mindazt, ami elődeinknek és nekünk természetes volt.

Az utóbbi évszázadokban annyit pusztítottunk el ebből a csodálatos természeti környezetből, ami már ellehetetleníti életünket. Termőterületeinket tönkretettük, bányáink kincseit kizsigereltük, annyira felsőbbrendűnek képzeltük magunkat, hogy mindent megtehetünk. Elpazaroltuk mindazt, ami eddig minket segített. Levegőnket gázokkal, mérgekkel árasztottuk el, szennyezzük vizeinket, a talajt. Mára odáig jutottunk, hogy hiába léteznek környezetvédelmi törvények, amelyek a Föld minden országában ugyanazok, mindenhol be kellene tartani ezeket, mégis vannak olyanok, akik nem törődnek velük. Saját életünket tesszük nap mint nap tönkre. Lehetőségeinket addig szűkítettük, amíg ellehetetlenítjük fennmaradásunkat. A klímaváltozásokat is mi teremtettük, az ózonlyuk egyre tágul, a jég elolvad, a felmelegedés miatt a tenger szintje emelkedik, az alacsonyabban fekvő területek víz alá kerülnek. Elsivatagosodnak földjeink, nem terem meg rajtuk semmi. Nem hajtanak ki az elvetett magok, nem lesz víz a patakokban, folyókban, szennyezzük a tengereinket, óceánjainkat.

Felborult az egyensúly. A természet ilyen mértékű kizsákmányolása a rendet végleg megbontotta, káosz uralkodik. A szárazság, az aszályos időszakok egyre gyakrabban erdő- és bozóttüzeket okoznak, veszélyeztetik településeink lakosságát. Orkánok, cunamik viszik el a generációk által felépített vagyunkat: nincstelenek, hajléktalanok lehetünk. Állataink elmenekülnek más vidékekre, de oda is elér a veszedelem. Egyre több növény- és állatfaj hal ki, egyre nagyobb a védett állatok és növények száma. Az emberek éheznek, új területekre vándorolnak, elhagyják házaikat, földjeiket. Újabb és újabb betegségekben szenvedünk, mert a kemikáliák mérgezik a talajt, vizeinket, ezáltal növényeinket, állatainkat, melyekből ételleink készülnek. A nagyvárosok ipartelepeiről a gyártás során keletkezett mérgek kiáradnak mindenhová, a repülőgépek kondenzcsíkjai sokáig láthatók, ezek is mutatják, hogy olyan anyag került a légtérbe, ami káros.

A civilizáció elterjedése számos hátránnyal jár. Az iparnak több energiára van szüksége, gépeinkhez több villamos áram kellene, házunk fűtéséhez már nincs elég gáz, autónk üzemeltetéséhez szűkülnek gázlelő-

helyeink kincsei. Az olajban gazdag országok uralkodnak a föld népei felett, tönkreteszik azok gazdasági életét, megnyomorítanak milliókat. Egyszer azonban a kutak is elapadnak, újabb és újabb energiaforrásokra lenne szükség, de a hatalmasok érdekei nem egyeznek meg ezzel, ráadásul széles körben való elterjesztésük sok pénzbe kerül. A kisebb államok függenek a nagyobbaktól, az erőegyensúly is felbomlott. Sok millió ember küzd azért, hogy fennmaradjon, de az irányítás a gazdag államok kezében van. Életünket oly mértékben határozzák meg, amellyel nekünk nincs lehetőségünk szembeszállni.

Új utakat kell keresni, ez mindannyiunk érdeke. Lehet, hogy mi, kisemberek is tudunk ebben segíteni, ha körülnézünk, és ezen dolgozunk saját környezetünkben. A civilizáció hatására az emberek életkora megnövekedett, egyre több az idős ember, akiket utódaik nem képesek eltartani. Nőtt a munkanélküliség, a szegénység, a nyomor, a halálozások száma egyes területeken több mint a születések száma, a népesség vagy túlszaporodott és szegény, vagy csökken az élveszületések száma, így a világ minden részén gondok vannak, amik megoldásra várnak. Nemcsak az államok vezetőinek, de a lakosságnak is vannak feladatai, hogy ezek megszűnjenek. A gyermekeket taníttatni kell, hogy tudásukkal később szolgálni tudjanak.

A biológusok, mezőgazdászok, erdészeti szakemberek arra törekszenek, hogy azoknak a növény- és állatfajoknak a megtartásával pótolják a kihaltakban lévő állományt, amelyek alkalmazkodnak a megváltozott körülményekhez. Szárazságtűrő gabonafajtákat, fafajtákat keresnek a természetes ökoszisztémákban, amelyek az aszályos években is meg tudnak gyökerezni. Begyűjtik a terméseket, és azokból csemetéket nevelnek. A védett kis- és nagyvadállományban is ugyanezt szeretnék elérni, ezért az állatkertekbe begyűjtik ezeket, és így nem halnak ki fajok, hanem tovább szaporodnak. Utána áttelepítik őket természetes élőhelyükre, így lesznek láthatók még évszázadok múlva is a saját életterületükben.

Ha mindenki összefogna, és eszerint élne, megállíthatnánk a folyamatot. Tiszta lehetne levegőnk, vizünk, földünk, erdőnk. Megújulhatna a természet, kevesebb lenne a beteg ember, egészséges gyermekeink

születhetnének, akiket már kicsi korukban arra nevelünk, hogy védje, ne pedig pusztítsa a környezetét. Ha minden szülő arra tanítaná utódait, hogy ne szemeteljen, tartsa tisztán házát, kertjét, gondozza földjét, ne szaporodjon el a gaz, csak annyit termeljen, amennyire szüksége van, autója helyett a tömegközlekedést vagy a kerékpárját, a gyaloglást válassza, máris sokat tenne saját egészségéért és a tiszta környezetért. Ha gyakran túrázik a hegyekben, szedhet gyógyfüveket; a drága és káros mellékhatásokkal bíró gyógyszerek helyett természetes praktikákat használhat gyógyulásához, így kevesebb mérgező anyag kerül a szervezetébe. Kapálja a földjét, gyomláljon: ne kemikáliákkal mérgezze azt; egy évre pihentesse, majd újra vethet, és egészséges gabonát termeszthet. Saját szükségletére termesztheti a jó ízű zöldséget, gyümölcsöt a mielőtt helyett, egészséges búzából vagy rozsból sütheti kenyerét az import, génezelt, káros adalékokkal dúsított gabona helyett. Ha újra tehenet, kecskét tart a háza közelében, naponta friss tej, vaj, túró, sajt kerül asztalára a tartósítószerrel tartalmazó tejtermék helyett. Ha csirkét nevelne, gyakran főzhet húsvet, még rántott combot, mellet is kisüthet, kertjéből szedheti a hagymát, burgonyát, amiből finom köretet készíthet. Így sok pénzt megtakaríthat. Ha sokat mozog mindennap, ízületei nem savasodnak el, idős korban is aktív lehet. A tiszta levegőn töltött órák testüket erősítheti, a természet szépségeiben gyönyörködve lelkileg is felüdülhetnek, nyugodt lesz az álmuk, a mindennapok stresszeit feloldhatják.

Rend lesz az életükben, a természet is megújulhat, erdeink fáit, vadjai növekednek, szaporodnak, úgy élhetnek, mint valamikor, az ún. aranykorban. A családokban és munkahelyeken nyugalom, szeretet, egymásra figyelem uralkodna, és nem viták, harcok dúlnának. Ha ezt mindenhol így alakítanák, megkaphatnák mindazt, amire szükségük van. Ehhez azonban mindenkinek össze kell fogni, így lehetnének újra virágzó gazdaságok, sivatagok helyett virágok illatoznának a mezőn, nem száradnának ki fáink erdeinkben, egy nagyobb vihar nem döntené ki őket, friss levegőt ontanának. A gyümölcsök megédesíthetnék ajkunkat, vizeinkben halak úszkálnának. Kisebb és nagyobb emléseink között a természetes kívá-

lasztódás működne, az erős fennmaradna, a gyenge elpusztulna, az egészséges egyedek tovább élhetnének. Földünk újjászületne, minden embernek lenne elegendő élelme, tiszta levegője, vizei, földjei. Természeti katasztrófák, háborúk, betegségek nem sújtanák az emberiséget. Ehhez azonban a fejekben is rendet kellene teremteni, előbbre vinni, megőrizni világunk értékeit, nem úgy élni, hogy megsemmisítjük mindazt, amit ajándékba kaptunk.

Fanni apókéjával hazatért. Elálmosodtak, lefeküdtek. Mellette szuszogott nagyapja is, a fáradozások után végre megpihentek, mély álomba merültek. Fanni lehunytt pillái mögött megjelent a jól ismert erdő. Valaki ezeket a szavakat suttogta fülébe. Ő hallgatta, és utána lejegyezte az elhangzottakat, címet is talált:

Keresd a kiutat!

*Gyermekszívvvel szárnyalhatnak,
csillagokba eljuthatnak.
Léptük alatt virág nyílik,
vidám mosolyuk felvidít.
Apó fia után siet,
fákon kismadár csilingel.*

*Vajon meddig énekelnek
fecskéink a fészekben?
Gólyáink visszatérhetnek?
Elűzik sötét fellegek,
vagy földjeinken kiszárad,
nyoma sincsen gabonának?*

*Erdeinkben nem találok
vadat, űzik. Fák kidőlnek,
sivatagban a fenyőnek
nincs élettere, sem őre.
Pusztaság lett csodás Földünk,
némán zokog minden ősrünk.*

*Siratják, mi elmúlt végleg,
remélik, jön új élet.
Fiaik gondolatában,
tetteiben megtalálva
a megoldást, kiutakat,
jobb lehet a jövő, a ma.*

*Védjük, őrizzük a rendet,
így világunk egyre szebb lesz.
Természeti értékeket,
kincseinket sokszorozzuk,
kietlen Földünkre hozzunk
áldást, szeretetfényeket.*

Én is erre gondoltam, hogy szeretnék olyan világban élni, ahol unokáimat városunk utcáin, a környező erdők ösvényein sétáltathatnám anélkül, hogy szánk előtt maszkot viselnénk a szmog ellen. Szeretném, ha ere-szünk alatt minden évben megjelenénekc fecskéink. Ha kertünk fáiról a gyümölcsöket leszedve, azonnal megehetném, nem kellene előtte többször átmosni. Ha virágainkat fertőzések nem bántanák, ha a levegő újra felfrissítene, ahelyett, hogy állandó bronchitisben, vagy gyógyíthatatlan tüdőbetegségben szenvednék. Védjük meg Földünket, míg késő nem lesz! Így minden évben újjászülethet a természet, szépségeivel mindenkit elvarázsolva lelünk erősödhet. Az ember gondolataival, tetteivel pusztíthat, ami mérhetetlen károkat okoz. A szűk teret, ami megadatott számunkra, talán kiszélesíthetjük, gazdagabbá tehetjük. A világ mi vagyunk, együtt és külön-külön valamennyien. Világunk csodálatos, az ember tehet azért, hogy az is maradjon.

**A Kortárs Magyar Irodalom FB oldal:
<https://www.facebook.com/kortars.magyar>**

Keszy-Harmath Dániel: A Föld védelme az egyiptomi viharban

Fürtös forgósziel,
Földet féltő férfiak,
Félénk fáraók...

Gősi Vali: (Rá)csodálkozó

Mióta már,
hogy mindenre rácsodálkozom, ami él!
Nekem nyit virágot mindegyik tavasz,
velem tisztul a szürke világ,
ha közelít a tél, a patyolatfehér.

Mióta már,
hogy elakad a hangom, ha színes köveket
terít elem a parti hullám szelíden,
s a végeérhetetlen titkok - ős-erő,
tudás - hordozóit megérinthetem.

Mióta már,
hogy amerre járok, előre köszön
minden faág, testvérem mindahány bokor,
mi elem hajol, és lábam alól
fűszálak terelik félénk bogarak hadát.

Mióta már,
hogy lenyűgöz e lét, ringat a remegve múltó,
bársony idő, csitító szerelem-dallal andalít:
könnyebb legyen a búcsúzás, ha menni kell,
de marasztal, visszahív a mondhatatlan, csábító, földi szép:

maradj még!

Lám Etelka: Kék bolygónk a Föld

Kék bolygónk a Föld.
Ne bántsod az életet adó Földet!
Tönkreteszünk mindent
szeméttel, méreggel,
kiirtjuk az erdőket, az állatok kihalnak....
Fel kellene már nőni itt, fejben,
hogy szeressük, tiszteljük bolygónkat.
Ó, egek!
Csak látnánk vagy éreznénk
lelkünk titkos, elfelejtett szögletében,
amint a természet Úrnője
sötétkék szemeivel szomorúan tekint le ránk,
de íme...
Jönnek a jó tündérek, leporolják a százezer éves, érintetlen port,
és fellebbentik az ezüstfonallal hímzett fátyolt
a tavak víztükréről,
mintha ezeréves köd szállna fel,
és most első ízben látnánk szemeinkkel.
Káprázat vagy valóság?
Milyen egyedi, páratlan színeket festett és komponált a Természet!
Ámulatba ejtenek az ezer színben pompázó virágok s
a vadregényes erdők.
A fák védő lombjai alatt - fáradtan - lepihenhetünk,
s a csiripelő madarak kedvesen, ide-oda repkedve,
vidáman csivítelve felpezsdítik életünket.
A kristálytisza patakok csobogó hangjai már jelzik,
mint egy pontos iránytű, merre hömpölyög a víz.
Ott, ahol aranyhalak csillannak meg
a rózsaszínű tavirózsák között. Ahol majd
felélénkül fáradt testünk és lelkünk.

Felpillantunk a hatalmas, örökzöld fenyőfákra, amelyek méltóságteljesen figyelik és őrzik az erdő minden lakóját.

Szinte megérintik a halványkék égboltot, és mi vágyakozva követjük sóvárgó szemünkkel.

Hisz nincs semmi szebb e nagy világban, mint az este, mikor holdanyó befonja ezüstös haját.

Ekkor holdudvarából elküldi fénylámását nekünk, hogy bepillantsunk a csillagok varázslatos világába.

Így érinti meg szívünket a boldogság kék madara, mely felröppen, s tovaszáll a végtelenbe...

Áfra Piroska: Üzenem a Földről...

Őrizd e kincset, mint bölcsőben a gyermeket!

Ringasd két karodba fogva, mint bimbózó életet!

Őrizd, s vigyázd a puha pázsitot, a milliányi életet,
madarat, fát, virágot, s a csodaszép kék eget!

Tanítsd, tanítsd a gyermekedet, hogy érezzen
iránta végtelen tiszteletet!

Ne taposs bakancssal az ibolyára,
ne tépd a virágot, ne tépd le hiába!

Halld meg a zenét, mit tücsök hegedül...

Csodáld meg a bércet, s érezd legbelül, hogy
kell a fény, kell a nyár, kell a patak és kell a hervadás!

Hová lenne a világ, ha nem láthatnánk többé
a Nap arany sugarát, hófehér felhőt, a csillagos éjszakát?

Ne hagyd tovább sírni a Földanyát!

Töröld le könnyét, adj neki vigasztalást!

Álmában alszanak a gyárok, s nem hallja hangját,
a csikorgó gépek morajának.

Ott színes, vidám az élet, üzenj neki álmodó, gyönyörű
meséket! Lépkedj csendesen rózsaaágya mellett,
simítsd meg homlokát, mint anyját a gyermek...

Őrizd, őrizd az álmát, hogy jobb és szebb legyen a világ!
Ragyogjon mosolya, csengjen, mint harangvirág!
Tündöklő arcában fürödjön az öröm,
puha párnán szunyadjon, ahol a hit örök!
Hagyd nyugodni, üzenj neki csodát, hogy vigyázol Rá,
álmodja tovább!

Tóth-Hekkel Arany: Őslét

Tavaszt hozó pillék
Röpdöső kis lilék
Virágméh nektárja
Méztermő kaptárja
Bimbók kelyhek bibék
Lepkeszárnyú tündék
Gyűrt ó-illat árja
Édes élet máza
Körbe járó őslét
Évszakváltó röptét
Szeretem szeretem
Nekem hű szerelem
Zsenge rügyek bimbók
Kelyhet bontogatók
Bibék fényre csalva
Lesznek beporozva
Gyümölcsözik jólét
Ha bő lesz a termés
Körforgás a létben
Természet ölében
Új életet hordoz
Évről évre toldoz
Körbe járó őslét
Követünk folyóként

Jártó Róza: Az ajándéknapp

Kellemes reggelre ébredt.

Tudta, hogy ez egy különleges nap lesz. Nem mintha készült volna bármire, de az ilyesmit megérzi az ember. Ebben a hangulatban itta meg a reggeli kávéját a már kialakult rítus szerint.

A kis piros pettyes bögrébe vizet engedett, és abba beletette a három cukorpótlót. Így rakta be a mikróba, és melegítette a vizet, majdnem forráspontig. Míg dolgozott a mikró, addig elővette a kávéport, és egy kis, műanyag kanalat. Arra is maradt ideje, hogy a gyógyszeres dobozt is az asztalra tegye.

Mikor leállt a mikró, kivette a bögrét, és a szokásos három csapott kiskanálnyi kávéval beleszórta. Megkavarta és a gőzölgő italt a gyógyszeres doboz mellé tette. Egyenként vette elő a gyógyszereket. Mind a hatot. A levelekből kiszedte a reggeli mennyiséget és az asztalra tette a bögre mellé. A gyógyszeres dobozt visszatette a helyére.

Odaült az asztalhoz, a fülhallgatót a fejére illesztette. Minden reggel, már majd' egy éve ugyanazt a zenét hallgatta, Grieg Peer Gynt-jéből az örökbecsű Solveig dalát. Mire a dallam felcsendült, már itta a kávéval és szemenként, szépen sorba kapta be a gyógyszereket. Nem fordult elő, hogy változtatott volna a sorrenden, és az sem, hogy változtatott volna a dalon...

Ez volt életében a rend, a változatlan, az érzés, hogy még él, hogy még van reggel, és ha nagyon akarja, van tennivaló is. Ha nem akarná, akkor csak szólnia kellene, és jönnének a lányai s körülötte mindent elvégeznének. Nem mintha annyira gyenge lenne, de a két lánya ezzel igyekezett kimutatni a szeretetét. Így is, ha akarta, ha nem, szinte havi rendszerességgel jöttek, és elvégezték körülötte a nagytakarítást.

A kisebbik meg minden héten elvitte vásárolni. Nem mindig ugyanazon a napon, de jött rendületlenül, közben a kocsiban megállás nélkül beszélgettek. Az üzletekben belekarolva, a lépteit az ő nehézkes járásához igazítva vezette végig, mindent megmutogatva és elmondva, mit mire

használnak. Volt, hogy egészen a hatvan kilométerre lévő Tescóba vitte, mert szeretett volna még többet az anyjával lenni. Persze, nem volt minden héten vásárolgatás, de pár dolgot, ami épp a heti főzéshez kellett, vagy az unokáknak, azt megvették ilyenkor.

A másik lánya, aki jobban anyás volt, gyakran sajnálkozva mondogatta, mennyire irigyli a húgát, merthogy van lehetősége kis kirándulásokra az anyjával. Ő is szeretett volna részt venni ezeken, de szinte lehetetlen lett volna összehozni időben, mert több műszakban dolgozott, és neki a nagy család mellett keményebb élete volt, mint a húgának.

Ha így nézte a dolgokat, akkor elmondhatta, hogy ő igazán meg van kí-mélve. Persze tudta ő és a gyerekei is, hogy ez nem volt mindig így. Sok volt a tragédia, a munkanélküliség és a nélkülözés az életében, de két lányát és fiát gondosan nevelve készítette fel az életre. Mikor a nagy-lánya férjhez készült, akkor a fiatalok elmondták a terveiket.

- Mami, pár évig anyumnál lakunk, de csak annyi ideig, hogy egy kis há-zat vegyünk. Most is van anyám közelében egy kicsi, de takaros ház, ami nekünk nagyon tetszene - mondotta a leendő veje.

Ő semmit se szólt, de az esküvő előtti napon elment a gyerekekhez, és elhívta őket az ügyvédhez. A lánya és az, aki holnaptól a veje lesz, igen-csak meglepődött, mikor az ügyvéd elébük tette az ajándékozási okira-tot. Titokban megnézte azt a kicsi házat, ami tényleg aprócska volt egy szobájával és a mellékhelyiségeivel, de volt helyes kis udvara, és ami a lé-nyeg, hogy téglából épült, nem vályogból. Persze, az se volt utolsó szem-pont, hogy a fiatalok egyedül, eleve önállóan kezdhették az életüket.

Senki nem tudta, hogy honnan lehetett az anyjuknak erre pénze, de gyanították, hogy a romos kisházára felvett felújítási kölcsönből csí-pett ki egy részt. Ha így volt, ha nem, érezte a nagylány az áldozat sú-lyát, mert azt már ő is tudta, hogy bizony minden pénzbe kerül, és nem is kevésbe.

Az anyja meg a gondjai ellenére mindig rendes ruhában járatta őket, és amire nagyon muszáj volt, előteremtette a rávalót, akár iskolai kirándu-lásról volt szó, akár gálaruháról az érettségi bankettra. Persze, ez csak

egy ok volt arra, hogy ennyire ragaszkodtak (ő is és a másik két gyerek is) az anyjukhoz.

Azt is látták, hogy fogy az ereje. Nem volt ugyan öreg, hisz épp csak pár éve lett nyugdíjas, de rengeteget dolgozott a családért, és úgy, hogy ők mindig megkapták, ami nekik szükséges volt ahhoz, hogy igyekvő, szerethető emberré váljanak. Úgy érezték, hogy most rajtuk a sor. Nem tolakodón, de itt voltak az anyjuk közelében.

Még be sem fejezte a reggelit, még fel sem öltözött a félig bénult kezével, mikor csöngött a telefon. Felvette. A lánya volt, hogy mindketten jönnének egy kis kirándulásra, ha neki az időpont megfelel.

Persze, hogy megfelelt!

Háromnegyed óra múlva érkezett a két lány a házhoz. Megitták a kávé, amit az anyjuk készített és melegen tartott, ettek a pogácsából, ami most is friss és meleg volt, pedig tudták, hogy a fagyasztóból vette elő a mama, direkt ezekre az esetekre tartogatva, mikor nem vártan beugrik valaki.

Beültek a kocsiba. Ő a kisebbik lánya mellé előre, a másik lány meg hátra. Lágyan ringatódzott az autó, egy újabb kiadású, Laguna márkájú, minden extrával felszerelve. Az anya nagyon élvezte az órákat, amit a lányaival töltött.

Nem is a történésekre, hanem a hangulatra emlékezett, mikor késő délután hazaértek. Láta a lányok nevető szemét, látta a boldog, kedves arcukat és tudta, hogy ha nem is emlékszik minden percre, ez a nap azt nyújtotta neki, amit reggel ígért.

A lányok bekísérték a házba.

Akkor tűnt fel nekik, hogy ő mennyire húzza a lábát, mennyire le van lassulva. Mire beértek a házba, már érthetetlenül beszélt. Hamar levetkőztették és lefektették, miközben az orvost tárcsázták a telefonon.

Az orvos injekciót adott neki, és hívta a mentőket.

- Stroke - állapította meg.

Akkor ő ránézett a kisebbik lányára, aki az ágya mellett állt és megfogta a kezét.

- Ez volt... a legszebb napom - suttogta alig forgó nyelvvel, de tisztán érthetően.

Azzal lehunyva két szemét, bezárkózott az öröklét ajándék-világába, ahonnan - megérezte a két lány - nincs visszaút...

Bornemisza Attila: Egy sisakroncs vallomásai
- A Föld védelmében -

Rohamsisak a szeméten,
egy a háborúból visszamaradt.
Még nem telt be sorsa, nem
szállították ócskavastelepre:
itt van, makacsul védi magát,
bizarr torzóként, fejtetőtlenül.
Ma még nem volt elég a szemle,
az égető, folyton feltüremelő kín,
amellyel nézik, szemügyre veszik az
évek. Korrózió lepte csonka teste
mintha jajongna: nézzétek alakom,
a formát. amely valaha voltam:
védelemnek viselt a harcos, már
nem tudom, milyen nemzetiségű,
szálas, szép fiatal, vagy tömzsi,
konok? Már nem határoz.
Gazdátlanul, egy üres konzerves doboz
társaságában - zúzottan - heverek itt.
Elhatároztam: maradok. A fejsebet
(nem úgy, mint ő) rég kihevertem,
lassan szétmar a rozsdá-idő, de addig
hirdethetem átszakított, világtérképnyi
hiányom. Higgyék el, nem vagyok jó
semmire sem, csak egyetlen szót jelentek

immár, ez fejezi ki bennem azt, ami vagyok:
a torzó. Jó, hogy mondhatok még valamit
itt a szeméten, egy üde gesztenyefa illatos
árnyán: annyit csupán, hogy NEM! Létem az
titokzatos, az anyaföld felszínén hordott
ennyi évig, mit mondhatok a mindentudó
emberiségnek? Védjétek a földet, a barázdákat,
hogy teremjen búza, rozs, kukorica,
ne a löveg tarolja le a földet!
Védjétek ezt a „kék szigetet”,
mely egyedül úszik a Tejút tengerében:
háborút - soha többé!

Boros Ildikó: Biztató

Kezd sütni a nap,
madarak csicseregnek az ablakom alatt.
Újra éled a természet,
neked is új utat hirdet az élet.

Nem fagy már a lábad a sárba,
valahol jó emberek várnak vacsorára,
Hát hidd el, hogy újrakezdheted,
végy erőt magadon, hisz megteheted.

Ne gondolj a hidegre, a hóra,
szívedben a keserű szóra.
Gondolj a tavaszra, a nyárra,
az emberek eltitkolt jóságára.

Mert van még, ki szívből ad,
és örül, ha másnak adatik...
Kérj hát, és vágyad meghallgattatik.

Hanyecz István (shf): Kérdezem, emberiség, hová tartunk?

- képzelt beszéd -

Évezredünknek eme zaklatott világában, nap mint nap álmosan, gyűrötten, sőt unottan, a sötétségnek fátyolába burkolódzva ébredünk.

Mi történik a mi jó öreg Földünkkel? - kérdezem önmagam.

Ideje lenne felébrednünk végre. 2015-öt írunk az idei naptárban.

Kérdezem ismételve: emberiség, hová tartunk?

A médiában nem hallunk mást, mint hol itt, hol ott előforduló természeti katasztrófákról és az ember okozta, súlyos természeti károkról szóló híreket.

Végzetes cunamik, viharok sepernek végig a tájakon, és se embert, se természetet nem kímélve tarolnak. Ezekhez társulnak még a földrengések és az ember okozta különféle környezetet károsító, vissza nem fordítható hatások és jelenségek is.

Elgondolkodtam, mennyi időbe telik, amíg elfogadható formában helyreáll az ember és a természet közötti egyensúly - újra.

Hát, bizony nagyon hosszú időnek kell addig eltelnie.

De most a sokféle jelenség közül egyet hadd emeljek ki, a példa kedvéért, ahol mi, emberek bizony tehetünk, és tenni is kell, hogy védjük és óvjuk Földünket és környezetünket.

Nézzük közelebből a hétköznapi szemét jelenlegi helyzetét.

Tegyünk egy sétát a természetben. Nos, mit látunk? Szanaszét eldobálva fém italos dobozokat és műanyag flaskákat, bevásárló zacskókat, autókerek-gumikat, festékes dobozokat és (urambocsá) kutya-sétáltatás utáni dolgot, amit illene felszednie a gazdinak, bár bizonyára vannak azért rendes gazdik, akik odafigyelnek az ilyen dolgokra is.

Persze, az isten tudja, még miket nem találunk egy ilyen séta alatt, no de nem sorolnám tovább. Körbenézek, és azt az embert, aki eldobta és szemetelt, nem találok sehol. Illene tenni valamit, de mit?

Ne szemeteljünk! Igen: ez ilyen egyszerű!

Azt már majdnem mindenki megértette, hogy a szelektív szeméthyűjtést mindenhol be kell vezetni, és alkalmazni ebben a mai világban.

Ez többé-kevésbé működik is a legtöbb helyen. De van valami ebben, ami ma még nagyrészt az emberi hanyagságnak tudható be.

No, akkor itt álljunk meg egy pillanatra! Hol tanulta ezt a viselkedést? Szülő, iskola, munkahely, lakóközösség, társadalombeli elvárások és a többi?

Állítom, mindannyian tehetünk azért, hogy ne így működjön ez.

A mai világban, amikor globális fogyasztói társadalomról beszélünk, elengedhetetlen és megkerülhetetlen ez a téma. Persze, akad környezetbarát megoldás imár, de mégis..... előfordulnak abnormális esetek is.

Nem szándékom belemélyedni a világ különböző részein szokásos gyakorlatba ezen a téren. Viszont néhány hangos gondolatot ide lejegyznék, egy-két környezetben tapasztalt szokásokról és észrevételeimről.

Célom ezzel felhívni a figyelmet magunkra és a környezetünkben fellelhető negatív magatartásformákra, például a veszem-eldobom mentalitásra. Hm.... gondolkodjunk csak el egy kicsit ezen együtt!

Hangos gondolataimmal még inkább arra szeretnék rávilágítani, hogy milyen óriási felelőssége van az egyén viselkedésének, szokásainak, amelyek szerint cselekszünk, és ezek bizony alaposan kihatnak a természetre és a helyi környezetre is, amint az tapasztalható.

Ezért itt emelném ki, hogy mi magunk milyen elfogadott normák szerint, milyen eszközökkel, szokásformákkal tudjuk védeni, jó öreg Földünket és környezetünket. Valamint az sem mindegy, hogy mit hagyunk magunk után a születendő unokáinknak majd örökségül.

Miből tevődik ez össze? Abból, hogy milyen viselkedési formákat hozunk magunkkal, milyeneket tanulunk és milyeneket alkalmazunk a mindennapi életben.

Gondolkozzunk el együtt ezen a dolgon, és haladjunk közösen egy járhatóbb úton.....talán érdemes. Lehetne jobban is csinálni mindezt?

Igen, lehetne, de akkor miért nem csináljuk?

Úgy érzem, véleményemmel nem vagyok egyedül: szerintem nem mindenhol kezdik elég korán az erre való nevelést és oktatást.

Természetesen, ennek a feltételeit is meg kell teremteni.

Hogyan? Oktatással, felvilágosítással és közös akarattal, hozzáállással.

Igaz, vannak kísérletek már az óvodai környezetben is a helyes szokások kialakítására. Nagy örömmel üdvözlök minden ilyen kezdeményezést.

Így adunk lehetőséget a már felnövő generációnak, hogy más módon viselkedjék és cselekedjék ebben a fontos témában.

Ehhez kívánok nagyon sok sikert a pedagógusoknak az óvodáktól az egyetemekig, hogy a jövő generációja még inkább magáénak érezze Földünk megóvásának ügyét, és tegyenek meg ők is minden telhetőt, hogy a jövő embere is egy egészségesebb, tisztább földi környezetben élhesse majd le eme rövid földi itt-tartózkodásának idejét.

Bodó Csiba Gizella: A természet játékkockái

Hajolj a fákhhoz,
Kapaszkodj erősen gyökerükbe,
Fogjátok egymást, ha sodor az ár,
Bár a hullámok szakítanának,
Váljatok eggyé - vele!

*

A vízesés
Gyönyörű gyönyörrel zuhant,
Omolt alá a tajtékzó tölcsérbe,
Aktusuk hófehér, habozó nedve
- Mint egy kiáltás - csapódott,
Befogadta a Föld gömbölyű,
érett teste.

*

Zöld, puha moha-takaró,
Talpad alá való, ősi
Sejt-simogató!

Keszy-Harmath Dániel: Tavaszi feladatok

Kikeletillat,
természetjárók sírnak,
pusztított a tél...

Kovács Daniela: Vedd észre!

Ember, vedd észre, mily pajkos kegyel játszik
a májusi szellő a búzaföldeken,
szép szomorúfüzek dús hajába mászik,
majd elnyeli egy felé úszó köd-selyem.

Egy pillanatra állj meg, s nézd a ligetet,
a csöndjébe dermedt fehér törzsű nyárfát,
aranyló ágával mily buzgón integet,
ha hársfasoron túl meglátja a társát.

Ámulj, s gyönyörködj, tárd szét büszke melledet,
hadd fájjon, ha rigó sír odva rejtekén,
a Hold arcát csodálva szíved felnevet,
hisz oly gyönyörűn ragyog a vén domb tövén.

Ember, vedd észre a párától dús földet,
sással tűzdelt partot a vadvizek mellett,
gólyák lépteit, mik gyöngye nádat törnek,
míg követik a harsány békaéneket.

Engedd hát, sorsodat hadd édesítsék meg
a körötted lengő illatok és színek,
vidd magaddal haza e gyönyört, szépséget,
teljen be vele a szépre szomjas szíved.

Mayer Zsó: Egy fenyő élete

A kicsi fenyő selyemruháját lobogtatta, mikor kiválasztottuk többi társa közül. Bizonyára így hozta tudomásunkra: ő a mi kertünkbe kívánczik. Örömmel hoztuk el a kertészetből, otthon gondosan elültettük a neki megfelelő helyre. Évről-évre szépen növekedett, meghálálva, hogy kertünk éke lett. A nálánál idősebb fenyőink testvérként óvták, ha szélvihar közeledett. Pintykek, rigók lakhelyül választották selymes ágait. Harsány csicsergéssel ébresztettek reggelente bennünket. Fülünknek oly kedves volt e zene - kávézás közben a teraszon. Macskánk is gyakran kapaszkodott meg ágiban, ha Pamacs nevű kutyánk kergette. Fentről szemtelenül illegette farkát: lám-lám, engem megvéd a fa, te meg csak csaholj irigykedve alatta! Ilyenkor a fa selymes ruhájának suhogása óvatosságra intette a cicát: ne hivalkodj, hogy te biztonságban érzed magad!

Látta, hogy a kutya lent a törzsének tövében őrként védi. Ágai hosszúra nyúltak az idő haladtával, termése gyertyaként világított, ha alkonyodott, vagy szürke felhők tették komorrá az időt. Egy napon váratlan szélvihar csapott le, melyet több napig tartó, zuhogó eső követett. Az ég háborgott, villám fénye cikázott. Sok évet megélt, ezernyi emléket őrző, vastag törzsű fák dőltek ki másutt, de a kertünket díszítő selyemfenyő kibírta a megpróbáltatást. Talán, mert akit csak tudott, védett. Örömet okozott embernek, állatnak, főleg nekünk, a családnak. Selyemruhájával óvta a szomszéd ház falát, anélkül, hogy megérintette volna. Ágaival elkergette a tomboló szél romboló kedvét. Szívből tette. S ekkor jött az embertelen szó:

- A fa ágaival kárt tesz majd, ha...

A majd, ha ... elmaradt, de a délceg, erejében lévő, selyemruhájában pompázó fenyőfa élete a fűrész éles, sikoltó hangja kíséretében darabokra hullott. A természet, a föld megvédte őt, de a gyilkos emberi szó kioltotta életét.

Meghagyott törzsének egy darabja, mélyre nyúló gyökere azt sugallja:

- Múlt nélkül nincs jövő! Óvjuk, védjük természeti értékeinket!

Bodó Csiba Gizella: A tél törékenysége

Csak eső esett,
Hűvös lehelet kísérte,
És törékennyé vált a világ!

Üveg-törékeny ágak
Hulltak, mint pehely,
Áttetsző fák között!

Jégrügyek, reszkető levelek,
jégpálcákkal hadakoztak
fagyott ágkezek!

Földre dobta
A villanydrótokat,
Gyökerestől döntött
Utakra gátakat!
Járhatatlan, esti csendre
Ítélt házakat.

Törékeny köröttünk,
Felettünk minden,
Csillogó kristálypohár,
Karcsú madárláb
A fák tetején,
Földre zuhanva
Hattyúhalál.

Csak eső esett
Ónos permettel fixálva.
A Mester alkotása
Advent éjszakára!

Kutasi Horváth Katalin: Segélykiáltás

„Nincs áhítat már nélkülöd.”

(Garai Gábor: Töredékek a szerelemről)

Végigtarolt az orkán, derékba tört minden fenyőt, mi az útjában állt. Félelmetesen csavarodott, nyikordult, panaszosan csikordult az érző törzs, roppant a zúduló ág terhe alatt a túlelű társ, nyikkant, jajdult, elfeküdt a fa, maga is ütött, miközben ütődött... Gallyak röpültek, koronák hulltak alá. Mintha csak valami szeszélyes, ördögös játék, erőfitogtatás lett volna mindez. Mintha a szeleknek egy örült keringőre, vagy egy féktelen tangóra szottyant volna kedve váratlanul. Egy éjszakai orgia, egy eszeveszett lumpolás, egy rögtönzött, haláltáncra épülő bál hiányzott az unalmas hétköznapijaikból. Nem gyakorolt az elvadult, kiszabadult szellem semmiféle jóindulatot, nem volt tekintettel semmire és senkire, sem a múltira, sem a jövőre. Felrúgta a jelent is, gúnyosan eltiport minden akadályt.

Nem ismert ez az elszabadult indulatú vihar határokat, nem ismert kegyelmet, emberséget, mindössze egyetlen cél vezérelte, hogy kiadja sokáig visszatartott, pusztító haragját, a felgyülemelő, több évtizedes dühöt, mit magában forralt, minek tán már maga sem tudta az okát, s mit most éppen itt, Ótátrafüred környékén eresztett szabadjára... A szajkók s minden más, kisebb-nagyobb élőlény riadtan verdesett, megbújt vagy ösztöneire hallgatva futott a menedékebe vagy a vesztébe.

Pedig mennyire hozzátartoztak ezek a gyönyörű fenyőfák a tájhoz! Szálfaegyenesen meredtek tömegükkel az égbe, meghatározták azt a különleges tarajkai hangulatot, miből az is sok mindent megérezett, aki csak siklóra ült, hát még az, aki gyalogosan, talpa alatt a rugalmas, túlelelekkel hintett, könnyed lépéseket biztosító erdei talajról nézett fel a magasba! A sűrűben átélhettük azt a mesébe illően szép, áhítatot keltő varázslatot, amit nem lehet elmesélni, csak vagy ráérez valaki, vagy érzéketlenül rálegyint.

Több mint egy évtizeddel ezelőtt rettentek fel az itt élők a döbbenetes pusztítás zajára. Értetlenül szemlélték csendes, természetes közegük agyontépázott maradványait. Az eddigi öröm, békesség helyett - hogy ilyen gyönyörűséges közegben élhetik mindennapjaikat - először az értetlenség, a szívszorító fájdalom lett úrrá bennük, a megszokott szépségek iránti hála helyett a megszállott tettvágy munkált bennük, még akkor is, ha az eredeti állapotok visszaállítása kilátástalannak, lehetetlennek tűnt, véges voltunk miatt pedig időben beláthatatlannak érezték az áhított rendet... Szerették volna, ha mindez csak egy rémálom, s ott folytathatnák mindent, s éppen úgy, mint mikor pihenőre hajtották fejüket.

Mindig ennek az éjszakának a hangjai kísértik azóta is a tátrafüredi-eket. Nem tudnak szabadulni attól a látványtól, ami pitymallatkor fogadta őket. Hiába vannak már rég megtisztítva a közutak, hiába indult meg egy évvel később a tátrai villamos. Hiába járható már az erdei ösvények többsége. Megváltozott a kép, teljesen más lett a klíma. Nehéz elfogadni a pusztta, üres teret az enyhet adó erdők helyett. Hiába vette át az uralmat a fenyves helyett a sárga és a lila virágok tömkelege. Az emlékek mellett rengeteg csonk, s egy-egy - elszórtan - mementónak megmaradt, hajlott vagy (csodák csodájára) sudár fenyő figyelmeztet az egykori rettenetre.

Feljebb, a kövek birodalmában, már-már újra eluralkodhat bennünk az áhítat, hisz egy csodavilág részesei vagyunk a hegyekben, a lezúduló vízesések mellett, de eltörpülve a csipkézett kőrengetegben, megértve a természet erőinek való kiszolgáltatottságunkat, elgondolkodtató félelem is vegyülhet csodálatunkba, nem lehet teljesen nyugodt és felhőtlen a békességünk, nehéz egészében átszellemülnünk. Visszatérve az egykori erdők szintjére pedig hamar szétfoszlik a tátrai természet templomában csaknem ránk telepedő, ám nehezen visszaidézhető és nehézkesen újraélhető önfeledt áhítat... 12 ezer hektárnyi fa recseg mélyen a tudatunkban!

Képzeld el... című folyóirat honlapja: <http://kepzedel.hu>

Petres Katalin: A forrást ne engedd!

Csobog minden madárdalban,
csendül az őszinte kacajban.
Csillan minden könnycseppben,
csitít simító kéz hűvösében.
Rejteznek az erdő csendjében,
megbújnak mélyen a lelkedben.
Szétárad minden sejtédben.
Virág-pompája a szeretetben.
Örök táplálója kikeletnek.

Órizd meg a forrást a szívedben,
ne hagyd, hogy bármi, bárki szennyezze.

Kovács László (Kovycs59): Kerék, sors, talán még...

Nézem az egeret,
hajtja a kereket,
- rabként mit tehet? -
megállni nem lehet.
Előre így soha nem jut,
így csak elpusztulni lehet...
...nézem az egeret
lépeget, lépeget, lépeget....

Valami nagyon hasonló,
amit mi teszünk, emberek,
hajtjuk a sorskereket.
Milliók sorsa az:
hiába lépeget, előre nem mehet,
akik nem engedik, ők is emberek...

...nézem az egeret
lépeget, lépeget, lépeget...

Több istent imádunk,
hittel és hit nélkül
hódítunk, igázunk,
bombába öltözünk,
vallást elferdítve,
embertársakat ölünk,
...nézem az egeret
lépeget, lépeget, lépeget....

Földünk levegőjét
zabáló nagyhatalmak,
szennyüket ránk lehelő,
ipari forradalmak.
pusztulás, atomtemetők,
elpusztított zöld erdők,
...nézem az egeret
lépeget, lépeget, lépeget....

Kék bolygónkon megöljük
a szépet, a jövőt, a hitet.
Nem halljuk meg a jövőnkért kiáltót:
kimérenék, mi... ha megtehetnék,
eladnák kérgéről a gravitációt!
Szennyünkben fogunk kimúlni,
a sorsunk ez lesz, emberek!
...nézem az élettelen kereket...
már semmi, senki nem lépeget...

Állj!.. talán még nem késő, emberek!

Varga Katalin: Kikelet

Lustán szálló hópelyhek uralják még a tájat.
Szél süvít a fák közt, dér töri le a faágat.
Befagyott a tó, talán még korcsolyázni is lehet.
Távolból már rügy ébresztgeti a természetet.
Zajlanak a folyók, másként ragyog a napsugár.
Hó alatt a föld, fán a madár kikeletre vár.
Boruljon minden virágba, legyen már kék az ég.
Megittasulva hallgassuk madarak énekét.
Langyos szellő simogassa kipirult arcomat.
Megújult természet növesse a virágokat.

Dobrosi Andrea: Mereng...

Magamra hagyott - mereng.
Először kőbalta, aztán fejsze...
Mégis véd. Ó, emberek,
beköltöztetek az életembe,

az örök körforgásba.
Én megújulok, nem halok soha,
ti néztek a világra.
Látjátok, mint éled fáim sora?

Én látom a végetek,
ti az én feltámadásom vajon?
...és csak mereng, csak mereng,
vitorla jön, majd eltűnik tavon,

mint emberi életek.
Állnak a sziklák, nézik a völgyek,
a pókfonál megremeg,
így van ez, ha szél borzol mezőket.

Néha inog, jön vihar,
eső, letört ágak, fagy, hóözön,
patak harcol kavicssal,
de túléli. - Istenem, köszönöm.

Hol vagytok, ti emberek?
Én jónak látom minden vétketek,
fűrészszetek rügyeket,
ahogy tavasszal újra éledek!

Ugyan megreped a jég,
a nád törik, karcoltak a kérgek,
és rám nehezül az ég;
de értetek vagyok, és éledek!

...a természet csak mereng,
újra, meg újra, egy, egy a bújá:
még mindig nem érti meg,
miért visz a végtelenbe útja.

Szeles György: Poppering

„A végtelen idő végessé változott”.
Ezért is kutatja az ember az okot,
Hogy mi végre is van ezen a sárgolyón,
Miért is gázol át a vágató folyón.
Véletlen lenne ez? Ezen is háborgott.

Paradigma-váltásba kellene fogni.
Gondolom, hogy nehéz ezt másként felfogni,
Mindig is volt anyag, nincsen ősrobbanás,
Amit tapasztalunk, az csak a pulzálás.
Pusztítjuk, amink van, ezért kell morogni!

Mayer Zsó: Föld, víz, fények és árnyékok

Kora reggel ébredek, családom még békésen alszik. Kávét főzök csendben, majd csészébe töltöm, tejszínhabbal dúsítom, kiülök a teraszra, kedvenc helyemre, és ízlelgetem.

Társam a magány és a meggyfán csivitelő, évek óta visszajáró rigó. Kortyolgatom az édes-fekete kávét, tekingetek a Balaton csendes, kékeszöld vizére. Sehol egy felhő, gyönyörködöm a távoli tihanyi templom két tornyában, a túloldalon körvonalazódott táj szépségében. A kék ég és a tó vize szinte egybeolvad. Szemnyugtató látvány. Egy-egy fehér vitorlás bukkan fel a távolban.

Szép napnak nézünk elébe, szárnyalnak a gondolataim. Végignézek a szőlősorokon, harmatos levelek közül telt fürtök kandikálnak ki. Bő lesz a termés - nyugtázom magamban -, ha a természet oltalma alá vesz bennünket, hordóink bizonyára megtelnek. A környék természeti kincsekben, történelmi emlékekben is gazdag. Unokáim lassan ébrednek, hogy egyik a másikat ne ébressze fel, lányom az öt évesnek mondókat suttog:

*„Ekete, pekete, cukota pé, / Ábel, Bábel, dominé /
Csiszli pá, csiszli pé / Csiszli csoszli dominé!”*

Milyen felhőtlen mulatságot jelent a közös játék versekkel, mondókákkal, melyeket naponta többször eljátszunk együtt. A két kisebb gyermek is felébred. Közös reggeli után a strandra indulunk. A tűző nap sugarai elől egy terebélyes fűzfa árnyékába húzódunk, pár perc elteltével már a víz simogató habja hűsíti testünket. Tekintetemen végigpásztázom a színes kavalkádot, itt egy labda, ott pedig matracok, nyugágyak. A parton homokozó, hinta és sok-sok vidám gyerek, pihenő emberek.

Az enyéim igazán a vízben érzik jól magukat, lubickolva, derülnek, mikor a matracról vízbe esek, mindannyian a segítségemre sietnek. Egy rég látott ismerőssel találkozom, aki, a maga nemében egyedülálló, igényes szép albumot ajánl megtekintésre. Ezen album lapjain a fotóművész a fény és árnyék, a színek játékának értő, és érdemes mestere - elem tárja a tó melletti világról szerzett benyomásait. Kölcsönkapom az albumot további gyönyörködésre. Párhuzamot vonok az album és az engem körülvevő színek, fények játéka között...

A strandolás, a tűző nap kifárasztotta a kicsiket, haza indulunk. Még egy kis játék, vacsora, fürdés, mese és álomba szenderül kis családom. Én ismét kiülök kedvenc helyemre, a teraszra, elmélázni a gondolataim. Csak a gyertya fénye és a csillagok nyújtanak némi fényt. Nem várt vendég érkezett, egy szúnyog csípett belém - felélénkültem. A kivilágított templom két tornya az ég felé mutat, int, mint Isten ujjai. A Balaton túloldalán a szállodasor fényei egy síkban húzódnak végig, Siófok ezüstpartja lenne? - találgatom. A tó vizére kiúszott az ismert sétahajó is - nosztalgiazom...

A bor kiürül poharamból, valahol az egyik szomszédból sült szalonna ínycsiklandó illata csapja meg orrom. A rigóm sem alszik még, egy halk reccsenés az ágon, csak ő lehet, - így jelzi a „jó éjt” kedvesen? Bizonyára, hiszen régi barátja a családomnak.

A szüretre gondolok, telkünk vörös földjére, eszembe jut egy vers néhány sora:

*„Veres földje tüzes / Fehér bort ad ki tudja / mitől piros a föld? /
Ő, ki ősidők óta / mindent lát, Téged is / figyelmeztet a jóra. /
Vigyázz! Magadra is./ Hogy légy soká lakója!”*

Dobosi Valéria: Út a múltba

moha tompítja a patadobogást,
s issza be kéretlen hulló könnyedet,
az ígéret földje ez az utazás,
mely álmod tüzétől lesz langymeleg,

félelmet űz el a hegyek visszhangja,
s kitárulkozik a ködös végtelen,
vajúdik a nyugalom szülőanyja,
zöld lepedőjén sír minden érzelem,

édes nyugalom tücsökdale ringat,
csobogó víz csillapítja tüzedet,
az évgyűrűket hizláló fák alatt

egy kő, egy út, egy ház - ismerős lehet,
és őstől őrzött hangokon megszólal
a csillagtól terhes nyári éjszaka...

Kiadó: Palatia Nyomda és Kiadó Kft, Győr, Viza u. 4-6.

Tördelés: Vizuális Pedagógiai Műhely (<http://www.vpm.hu>)

Szerkesztő és nyelvi lektor: Sz. Gábor Ágnes (<http://www.iropult.hu>)

Főszerkesztő: Baranyai Attila

Szerkesztőség címe: 8263. Badacsonytördemic, Római út 84.

Elérhetőség: <http://www.kepzedel.hu> - folyoirat@kepzedel.hu

ISSN 1789-6479 (Nyomtatott) - ISSN 1789-6487 (Online)

*A Barátok Verslista honlapja:
<http://portal.verslista.hu>*



Kiss Áfra Mária: A Föld védelme

*A Képzeld el... irodalmi folyóirat honlapja:
<http://www.kepzeldel.hu>*
